Brassó, 1891. VII. évfolyam, 39-ik szám. Szombat, október 3.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . 7 frt — kr
Félévre . . . 3 " 50 "
Negyedévre . . 1 " 75 "
Külföldre egész évre 20 frank.

Egyes szám ára 5 kr. s kapható a kiadóhivatalban s Gross Gusztáv lottókollekturájában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Hirdetések fölvétetnek a kiadóhivatalban.

Hirdetések dija:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdij fizetendő.

Nyilttéri közlemény sora 10 kr

Hirdetések és Nyilttér dijai előre fizetendők.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőségi iroda
Brassó, Kolostor-utcza 26. szám alatt.
hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. WEISZ IGNÁCZ.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A lap kiadó-hivatala:
Brassó, Kolostor-utcza 26. sz. a.
Ide küldendők az előfizetési pénzek és hirdetések dijai.

Előfizetési felhivás.

Lapunk október 1-én VII. évfolyamának utolsó negyedébe lépett, ennélfogva előfizetésre hivjuk fel t. olvasóink b. figyelmét.

Lapunkat eléggé ismerik t. olvasóink. Nem tartjuk szükségesnek a nagy dobot verni.

Nem is igérünk, hanem teszünk.

Eredeti czikkekkel, eredeti tárczákkal, lehetőleg gyors hirekkel szolgáltunk eddig és szolgálunk azután.

Munkatársaink napról-napra szaporodnak, de az előfizetők is. És ha a nagy közönség oly haladott mértékben fogja lapunkat támogatni, mint eddig, akkor egyetlen vágyunk — mely vágyat a n. é. közönség is táplálja — idővel teljesülni fog és napilappá leszünk. Persze ehhez még sok előfizető kell, de miután igyekszünk kötelességünknek és a t. olvasó közönség várakozásainak eleget tenni, remélni is bátorkodunk.

Az előfizetési dij a régi és kiadó hivatalunkhoz czimzendő.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Apponyi gróf beszámolója.

Alkotmányos államokban, melyekben a pártok és a pártalakulások mélyreható tényezői a politikai és az államéletnek, mindig kiváló figyelem szokott fordittatni az egyes pártok vezérférfiainak programmbeszédeire és képviselői beszámolóira azért, mert ezen beszédek hivatás- és kötelességszerüleg fel szokták ölelni mindazon elveket és irányokat, melyeket az illető párt vall és követ, mert ezen beszédek tükrözik vissza az illető párt törekvéseit és jövendőben követendő eljárását, és mert a pártvezérről fel kell teleznünk, hogy az ily beszédei nem csak a hallgatóságnak, hanem az egész országnak lévén szánva, formai tekintetben és tartalomra nézve jól átgondoltak és a szónok egész tehetségének kifejezői.

Hzzánkban a mérsékelt ellenzék vezérének, gróf Apponyinak országgyülési, választási és beszámoló beszédeit mindig alapos figyelemre szoktak méltattatni, nemcsak azon kiválóan jeles szónoki tehetség, geniálitás, valamint politikai érettség miatt, melyek fölött gróf Apponyi oly nagy mértékben rendelkezik, de különösen azért, mert az általa vezetett és mindig jeles emberekből állott párt a parlamentáris küzdtéren soha oly fegyverekkel nem élt, melyek egy országos párthoz nem méltók.

Gróf Apponyinak jászberényi választói előtt tartott legutóbbi beszámolójával is élénken foglalkoznak hazánk összes lapjai, maga a beszéd egész terjedelmében közöltetik a legtöbb lap által és a mint ez a nyilvános életben elmaradhatlan, a kritika is megteszi szokott kötelességét.

A mérsékelt ellenzéki és a függetlenségi, valamint 48-as lapok igen természetesen nagy dicsérettel halmozzák el Apponyi beszédét, mig a kormánypárti lapok azt higgadt bonczolás alá veszik.

Hogy gróf Apponyi jászberényi beszámolója ismét egy formailag jeles beszéddel szaporitotta a parlamentáris téren már megszokott beszédeit, az kétségtelen, a mint kétségtelen az is, hogy ritka szónoki tehetsége ezuttal ismét teljes egészében érvényesült.

Mi a gróf Apponyi beszámolójában, három fontos mozzanatot találunk, mely közérdekü; az egyik az, hogy szükségesnek találja menteni a közigazgatási vita alkalmával tanusitott magatartását; a másik, hogy kijelenti, miszerint a közigazgatás államositásának kérdésében jövőben a szabadelvü pártot és illetve a kormányt nem támogatja, és a harmadik, hogy a függetlenségi és 48-as párttal szolidáritást vállal a jövő választásokra nézve.

Ha gróf Apponyi most, midőn a közigazgatás államositását czélzó törvényjavaslat — hosszas vita után a napirendről ugyszólva levétetett, szükségesnek tartja magát mentegetni azért, hogy azon törvényjavaslat tekintetében a kormányt támogatta, és egyedüli mentségcül a kormány gyengeségét tudja felhozni, de egy szóval sem tudja kárhoztatni az ellenzék obstrukczióját, ezen mentegetődzés valóban fölösleges volt.

A mérsékelt ellenzéki párt és e párt választói nagyon jól tudták, hogy ezen párt a közigazgatás állomositását végczélul tüzte maga elé, és igy csak természetes, hogy ha egy ily törekvés a kormánypárt részéről érvényesült, ezt támogatni a mérsékelt ellenzék kötelessége, és igy ha gróf Apponyi a kormányt támogatta, és ha mint mondja, több odaadással védte a javaslatot az obstrukczió ellen, mint a kormány: csak oly kötelességet teljesitett, melyet választói tőle joggal megvártak és melyért önmagát mentegetnie egészen fölösleges volt.

A kormány gyengeségével való mentegetődzés pedig épen meddő, mert azt a kormányt, melynek támogatását gr. Apponyi eszközölte — a nemes gróf a javaslat tárgyalásának megkezdése előtt bizonyára jól ismerte, és az a kormány a javaslat tárgyalása alatt és után is csak az maradt, a mi volt; gróf Apponyi tehát a kormányban ha csalatkozott, bizonyára ez a csalódás csak most állhatott be, midőn azgyengének vallja.

Jövő magatartására nézve kijelenti gróf Apponyi beszámolójában, hogy többé a kormányt még a közigazgatás államositásában sem fogja támogatni sem ő, sem pártja, és hogy „visszaveszik azon zászlót, mely az ő kezökbe való és a melyet nem adnak többé oda senkinek“.

Ezen kijelentés első tekintetre nagyon sajátságosnak tünik fel, ha elgondoljuk, hogy a közigazgatás államositását épen a mérsékelt ellenzék forcirozta évek hosszu során át és valóban különös képet fog nyujtani, ha majd épen a mérsékelt ellenzék fog az államositás ellen állást foglalni a kormánynyal szemben, ha maga a mérsékelt ellenzék fog majd az önkormányzat mellett kardoskodni, — a mi végre nem is lehetetlen, ha a vezér már most is, alig pár héttel azután, hogy az államositás melletti jeles beszédei elhangzottak, jászberényi beszámolójában e sza-

TÁRCZA.

A csángó vértanuk szobránál.

(Irta és a csángó vértanuk szobrának leleplezési ünnepélyén elszavalta Jánó Lajos.)

Nemzeti létünk tündöklő napjának
Fénye ragyogja be a szép hazát,
Emlékit a mult viharos korának
Boldog jelen érzése fogja át.
Honszerelemnek védő glóriája!
Mutasd a hősök táborát nekünk,
Hadd buzditson a vértanuk halála:
Nagygyá tenni hazánk' és nemzetünk'.

Megváltó születés! nagy ünnepedre
Gyász boritott sok szerető kebelt.
Meghaltak ők! de egy magasztos eszme:
A népszabadság, uj életre kelt.
Itt e szobor emlékezet jeléül,
Hálás nemzedék oltára ez itt!
Honszerelem sugárzik ránk kövébűl,
S szabad honért küzdeni lelkesit.

Nagykőhavas lábainál lezajlott
Védelmi harczot e nép vivta ki;
Mig a honért s nyelvért küzdelme tartott:
Feltüntek szabadsága napjai.
E nép, mely önkény bilincsét lerázva,
A magyar jogát fennen hirdeti;
Hősi elszántság s erénye dijába'
Az elismerés nyujt babért neki.

Derengő fényt sugárzik a dicsőség,
A vértanuk szelleme száll közénk.
Szent az a föld s rá szebb jövendő jő még,
Melynek porát honfi-vér öntözé.

Emlékezet! keltsd fel sirjokból őket,
Hogy lássák, mit hirdet e kődarab!
— Örök élet várja már a dicsőket,
Mert hazájuk hatalmas és szabad.

Kinek hazája drágább volt élténél,
Nem a muló percz jelzi nyomdokát.
A hőstett dicskörében örökké él
S egy ezredév a másnak adja át.
Honszerelemnek vérrel irt igéje:
Szabadság! szent legyen dicső neved;
Fényed lobogjon a honfi szivében
S buzditsa szépre csángó népedet.

Minden tavasz hoz lombot és virágot,
Ha a zord tél bilincse szétszakad.
Nehéz idők napja ha alászállott,
Egy szebb kornak mosolyg fel hajnala.
Lezajlott vészek küzdelmét kiállva,
Béke üdve mosolyg e nép felé;
Bérczen, völgyön visszhangzik már a hála,
Mert küzdelme jutalmát megnyeré.

Szabadság, béke és egyetértés,
Szentháromságod, drága nemzetem!
Ők küzdtenek e magasztos eszmékért,
A dicsőség is az övék legyen.
A honfi érdem jutalmát találja
Szent ügyek megnyert győzedelmiben:
S áldást esdeni a hősök porára,
A kegyelet szivünkben nem pihen.

Dicső hazám! szent a hely, mióta
Körülragyogják szebb érzéseink!
Honszeretet itt buzdit szépre, jóra,
S lelkesedés uj küzdelemre int.
Uj küzdelemnek hóditó hatalma!
Tartsd ébren hű fiaid kebelét,
Hogy egész világ nagynak és boldognak
Lássa e szép hazát és nemzetét!!

Sorom van.

— A „Brassó“ eredeti tárczája. —

Egy őszbe csavarodott, kenderhaju vén lótolvaj állitott be hivatalszobámba néhány év előtt, de nem sült ki rá semmi, bár a merre járt-kelt, a haraszt ugyancsak zörgött utánna. El tudta ő simitani a dolgát jól, kivált akkor, a mikor még az atyafi régente sokat volt czitálva. P. intézgette el a bünügyeket. Nem egy csikó vándorolt annak a tanyájába. No de nem látta azt akkor senki. Csakis azután kezdtek nyiladozni a szemek, a mikor meg már nagyobb dolgokba nem ártotta bele magát a csikós. Ártatlan volt jó ideig, akár a ma született bárány, miként ő szokta volt mondogatni.

Egyszer azonban, hosszu pihenés után, mégis meg talált tántorodni. Valami Visontai Jánosnak dézsmálta meg a borait. Az üres palaczkokat ott találták meg a delelője körül. Egyik palaczkról a czifra papiros oda volt gyömöszölve a szüre ujjába. Azt hitte, valami ujdonat uj kibocsátásu bankó. Nem tudott az öreg olvasni. Betüket se látott soha. Csakis billegeket a lovak farán. Azokról is furcsa fogalma volt. Azt hitte, czimerek s mindenféle tárgyakat jelképeznek a vonások. Igy Visontai János uram boros üvegjeinek V. és J. betüit is magyarázgatta, hogy azok nem egyebek egy felforditott turi süvegnél meg egy kajla végü botnál. Számolni se tudott, csakis a rovást értette, de azért mégis kimutatta azon hétről hétre pontosan, hogy hány az anyakancza, meg hány a csikó a keze alatt? Nem szabad volt a kezéről elveszni egynek sem.

— Nagy jó uram! szólt, hamiskás alázatossággal iróasztalomig settenkedve. — Egy kis sorom van, ha meg nem sérteném.

— Hát hiszen, hogyan sértene meg kend a maga sorával?

— Tanácsot jöttem kérni. Még csak holnaputánra vagyok beczitálva.

— Akkor kár volt ennyire sietni.

— Igen, de nem vagyok egészen járatos a mai szokásokkal. Azt mondják, hogy könynyebb ma bajba keveredni, mint ennekelőtte.

— Már miért volna könnyebb? Az ártatlan embert ma sem bántja senki.

— Igen, de a törvényszék urai . . .

— Igazságos emberek mind.

— Azt mondják, nagyot hall valamennyi.

— Hogyan?

— Nem akar szót érteni.

— Hja, kiment az ma már a divatból.

— Pedig volna ám egy pár nyalka csikóm! . . .

— Tartsa meg magának.

— Köszönöm, de azért csak kapok egy pár szóval jó tanácsot a fiskális urtól?

— Szivesen.

— Mondja csak, mit követtem én el avval, hogy megittam a Visontai János uram butelliás borait? Mikor azok ki voltak téve csak ugy szabadjára a pinczegádor mellé, a hol rendes gyalogut visz el a szomszéd tanyára.

— Lopást.

— Lopást!? Lehetetlen az, uram. Hisz én csak ugy ivásképen, nem pedig lopásképen

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vakra fakad, hogy „mindig lelkesedtem az önkormányzati intézmény iránt, ez a lelkesedés és az önkormányzat fontosságáról való meggyőződés lelkemben megerősödött.“

Ámde ezen kijelentés sajátszerüsége azonnal eltünik, ha meggondoljuk, hogy gróf Apponyi beszámolójában a függetlenségi pártnak az államositás kérdésében kifejtett tevékenységét magasztalva, bevallja, hogy ezen párttól sokat tanult és egyuttal áttetszeni engedi azon elhatározását, hogy a jövő választásoknál a függetlenségi párttal karöltve szándékozik a kormány ellen müködni.

A beszéd czen része, mig egyrészt azon intenczióra vall, hogy a mérsékelt elenzék, csakhogy több kerületet hóditson, attól sem riad vissza, hogy a vele ellentétes alapokon álló függetlenségi és 48-as párttal is paktáljon, addig kétségtelen adatot szolgáltat arra nézve is, hogy gróf Apponyi miért nem tartotta szükségesnek országra szóló beszámolójában az obstrukcziót kárhoztatni és az általa is támogatott törvényjavaslat elbukásáért nyiltan okoztatni.

S kinek kegyét keressük, annak hibáit elhallgatni és csak jó oldalait emlegetni szoktuk; innen van, hogy gróf Apponyi a függetlenségi párttól tanul, de az obstrukcziót nem helyteleniti.

Azt mondja gróf Apponyi, hogy nem 280, hanem 25—30 szakaszból kellett volna a törvényjavaslatnak állania, hogy az ellenzék obstrukcziójának eleje vétessék; de feledi a gróf, hogy ily — a közigazgatás államositását czélzó törvényjavaslat, ha az plane mindazt magában foglalná, a mit még gróf Apponyi bele kiván, nem 280, de 580 szakaszszal sem készithető ugy el, hogy az teljes és korrekt legyen.

De ha csakugyan 25—30 szakaszszal lehetett volna a javaslatot megkésziteni, miért nem késziteite azt el maga a gróf vagy pártja?

Hiszen, ha az ellenzék és különösen a mérsékelt ellenzék eddig mindig csak ellenzékeskedett, de kész javaslattal — habár ebben soha senki által sem akadályoztatott — elő nem állott, mi akadályozta ebben most a mérsékelt ellenzéket, midőn nem ellenzékeskedett, hanem a kormányt támogatta?

Avagy nem nagy hálára kötelezte volna-e le az egész országot a mérsékelt ellenzék, ha bár utolsó perczben is, egy rövidebb javaslatot nyujtott volna be?

Hisz a gróf ott volt a bizottsági tárgyalásokon, miért nem érvényesitette, ha volt — azon 25—30 jobb szakaszt?

De hát természetesen az a 25—30 szakaszos javaslat csak utólag juthatott gróf Apponyi eszébe, ezért maradt el a maga idején; ezért győzött az obstrukczió, ezért vállal a gróf szolidáritást a függetlenségi pártt kormánypártt, és szakit a al, még oly kérdésben is, melyet saját pártja lancirozott eddig, s ezért gyenge a kormány.

Hanem régi dolog, hogy könnyebb kritizálni, mint teremteni, ép ezért gróf Apponyi beszámolója is csak a kritika, de nem a teremtés becsével dicsekedhetik.

Dr. W. I.

Belföld

Tisza Kálmán, mióta a miniszterelnökségről lemondott, először lépett nagyváradi választói elé. Nagyvárad országgyülési képviselője nagy sulyt helyezett arra, hogy fogadtatásának ne legyen tüntető jellege s határozottan kikért minden nagyobb ünnepélyességet, de a város polgárai a fogadtatást annál bensőbbé s közvetlenebbé tették.

Tisza Kálmán nem tartott tulajdonképeni beszámoló beszédet. A tiszteletére rendezett bankettеn emelt szót s beszédének nagyobbik felében lemondásának okaival foglalkozott, hangsulyozva, hogy bár nem tett pozitiv igéretet a honossági törvény módositására nézve, de mivel nem akarta magát azon gyanunak kitenni, hogy Kossuth ismeretes levelét kibuvóul használja, visszalépett. Ez elhatározását megkönnyitette az, hogy az egyensuly helyre volt állitva, továbbá, hogy tudta, miszerint minden megrázkódás nélkül megy át a kormány oly férfiak kezébe, kiknek ugy jellemét, mint hazafiságát ismerte s végül biztos volt az iránt, hogy a szabadelvüpárt az ő nagyságában s tömörségében az által megingattatni nem fog. Azon személyes támadások, melyek ellene intéztettek, csak hónapokkal hátráltatták el határozása érvényesitését.

Attérve a visszalépése után történtekre, megvallja, hogy meglepte az ellenzék részéről azon feltevés, mintha ő akarná megbomlasztani a többséget, melynek létrohozásában ő maga is fáradt. S minthogy e hiresztelések sehogy sem akartak eredményre vezetni, nem csodálja, hogy a reményeikben csalatkozott urak kezdték elveszteni hidegvérüket s ujonnan megkezdték a szenvedélyes támadást. E pontnál párhuzamba állitja a legutóbbi obstrukcziót azzal, a melyet a régi balközép csinált. Akkor az országgyülési cziklus végén állottak, midőn nagy reformokról szó sem lehetett; aztán meg nagyszámu választók jogainak megvédéséről volt szó. De most egy nagy reformot akadályoztak meg, holott azok, kik jogot veszitenek, a megyei törvényhatóságok nagy többsége a javaslat mellett nyilatkozott. Különben beismeri, hogy akkor is hiba volt az obstrukczió fegyverével élni s a balközép meg is bünhődött, mert a legközelebbi választásoknál egy negyede az obstruálóknak kibukott. Azt véli, hogy az ország közvéleménye most is ép oly igazságos lesz, mint akkor volt.

A beszéd második részében Tisza Kálmán a külügyi helyzetről s ennek kapcsán a hadügyi költségvetésről szólt. Figyelmeztet arra, hogy több mint tiz éve, mióta senki sem mondhataj, hogy jót állok rola hogy a béke nem lesz megzavarva: ez idő alatt voltak a mostaninál még komolyabb s aggasztóbb jelenségek s a békét mégis sikerült fentartani. Nem lát semmi okot arra, hogy ez épp ugy sikerülhessen most, mint sikerült a multban. A mi a hadügyi kiadásokat illeti, meg kell keresni a középutat: megadni, a mi okvetlenül szükséges, meg nem adni csak azt, a mi ha jó volna is, de nem okvetlenül szükséges.

A nemzetiségi jelenségeket nem tartja veszélyeseknek, mig Magyarország parlamentárizmusa ép és egészséges, de nagy veszélyt lát abban, ha a parlamentárizmus nem tud müködni, ha minduntalan egy akadékoskodó kisebbség erőszakosan akarja saját akaratát érvényesiteni. Fel kell világositani a népet a legalsó rétegekig e veszély iránt, hogy a következő választásoknál a nemzet sujtó itélettel utasitsa rendre azokat, kik legszentebb érdekeivel játszanak.

Végül Nagyvárad felvirágozásáért fejezte ki hévvel és lelkesedéssel, őszinte óhaját.

A beszéd hatása általános és mély volt. Zajos tetszés és élénk helyeslés követte csaknem minden mondatát s végeztével sokszorosan megujuló éljenzés hangzott fel.

A bankett, melynek során Tiszát és Szapáry Gyula gr. miniszterelnököt is felköszöntötték, délután 3 órakor ért véget. Tisza Kálmán nejével és fiával 4 órakor elutazott Geszte.

Külföld

Belgrádi hirek szerint Gyája belügyminiszter az összes kerületek prefektusait Belgrádba idézte, a hol értekeztek Praporcsevics és Vuics miniszterekkel. A vasárnap tartott minisztertanács határozatát tudatták a kerületi főnökökkel, melyek értelmében felhivatnak, hogy a mult évi és ez idei adóhátralékokat mulhatlanul igyekezzenek behajtani s azt nyomban az állampénztárba szállitani. Másrészt elrendeli a kormány, hogy 60.000 drb fegyvert a miliczia tagjai közt szétoszszanak. A fegyvereket a hadügyminiszter ez év november elsejére tartozik a kerületi főnököknek megküldeni. Az 1883-iki véderő-törvény illető szakaszát, mely a fegyverek elkobzását rendelte el, a szkupstina megnyitása után azonnal módositani fogják. A hadsereg gyors fölszerelésének czélja mindeddig ismeretlen.

A Vatikán viszonya a hatalmakhoz, illetőleg a hármas szövetséghez az utolsó hetek alatt tetemesen javult, ha nem is vált egészen szivessé. Egy'uri ember, a kinek a szavahihetőségéhez kétség nem férhet, azt beszéli, hogy Angliardi nuncius, a ki különben Galimbertivel a hármas-szövetség iránt való barátságos áramlatot képviseli a Vatikánban, Caprivi kanczellárral való legutóbbi találkozása alkalmával kijelentette a vatikáni külügyi hivatal nevében, hogy a pápa elitéli az Osservatore Romano-nak a hármas szövetség ellen intézett támadásait s megtiltott ugy e lapnak, mint a Moniteur de Rome-nak minden e kérdésről való polémiát. Azt a hirt, mely szerint külön egyezség volna a szentszék, Francziaország és Oroszország között, koholmánynak nyilvánitja az illető beavatott férfiu.

Boulanger öngyilkossá lett — ujságolja egy brüsszeli távirat. Ez a hir, bár váratlanul jött, éppen nem mondható meglepőnek. Boulangert az utóbbi hónapok eseményei: hiveinek elpártolása s kedvesének, Bonnemaine asszonynak halála mélyen lesujtották s eltekintve anyagi zavaraitól, melyekkel küzdenie kellett, azok eléggé indokolják lélektanilag az egykor nagy szerepet játszott tábornok öngyilkosságát. Ugy élt, mint a játékos, ki a vakszerencsében bizik s ugy is halt meg, mint a játékosok nagy része. A fentemlitett távirat következőleg hangzik: Az ixelles-i temetőben négy munkás délelőtt fél 12 órakor látta Boulanger tábornokot belépni a temetőbe. Negyed egy órakor lövés dördült el. A munkások oda siettek és Boulangert Bonnemaine asszony sirján halva találták. A lövés Boulanger halántékába hatolt.

Az első támadás.

Fölemelt fővel és nyugodt lélekkel türheti gróf Szapáry Gyula miniszterelnök s türhetik vele minisztertársai s a szabadelvü párt azt az éles hangu kritikát, a melyet gróf Apponyi Albert a jászberényi beszédben gyakorolt. Már a támadásnak szokatlan hevessége is arra vall, hogy a fényes tehetségü szónok tt a meggyőző ereju érvek hiányát a hang kiméletlenségével és indulatos voltával akarta eltakarni. És ha a beszéd meritumát a gondolkozó ész bonczoló kése alá veszszük, csakugyan azt találjuk, hogy üresebb váddal nagyobb hangon kormányt még alig illettek, mint illette gróf Szapáry Gyulát a mérsékelt ellenzék vezére a jászberényi választóközönség szine előtt.

Nézzük — irja a „Pester Correspondenz“ a támadásnak főbb argumentumait, vajjon miként föstenek a logikai vizsgálat világában. Apponyi gróf a lefolyt parlamenti ülésszakra s ebben is jelesül a közigazgatási vitára fekteti természetesen kritikájának fősulyát. A szélsőbali obstrukczió által agyonbeszélt reformjavaslatot a mérsékelt ellenzék férczmünek, hiányos hézagos és darabos dolognak nevezi el, mely aligha érdemelt jobb sorsot annál, a mely érte.

Ez Apponyi Albert grófnak okoskodása beszédjének egyik részében. Már most azt is lehet vallani, hogy a megyei közigazgatás államositása oly törvényhozói feladat, melyet egy 280 paragrafusos javaslat is csak hézagosan és hiányosan tudott megoldani. Másrészt lehet valaki azon a nézeten, hogy 25 paragrafusból álló törvényjavaslatot kellett volna a kormányelnöknek, tekintettel a fenyegető obstrukczióra, az országgyülés elé terjeszteni. De egy és ugyanazon ember komolyan nem vallhatja ezt a nézetet is, meg amazt is. Mert vagy megoldható a feladat 25 paragrafusban is és akkor a 280 paragrafusos törvényjavaslat nem lehetett hézagos és hiányos; vagy csakugyan akkora az anyag, hogy 280 paragrafusba sem fér belé; de az esetben abszurd dolog a kormánytól elvárni, hogy 25 paragrafusban oldja meg a feladatot. Már pedig gróf Apponyi Albert megcselekedte jászberényi beszédében ezt a nagy logikátlanságot.

Ám próbálta volna meg csak a kormány, hevenyészett 25—30 pontba foglalt javaslatot terjeszteni a ház elé s e rövid voltát a törvénynek azzal indokolni, hogy nem szabad a fenyegető obstrukcziónak bőségesebb tápot nyujtani! Bezzeg szavalt volna gróf Apponyi Albert nagy hangon a politikai morálról, mely nem engedi, hogy az államositás nagy elve ily rövidke, a reformot csak jelző, de nem is körvonalozó törvény által kompromittáltassék! S bezzeg hangzott volna a szemrehányás: ha a kormány fél az obstrukcziótól, hát nyujtson be akkor egy alaposan kidolgozott, beható, széles alapra fektetett törvényt, a mely imponálna a reform elleneinek, ne pedig ily 25 paragrafusos silányságot, mely egyenes kihivás az obstrukczióra. Igy szólt volna akkor gróf Apponyi, a ki ma a 280 paragrafust a sokasága miatt tartja az obstrukczió szülőjének.

Ime, ez az ellenzék logikája és ilyen — mondjuk ki nyiltan — az ellenzéki heveskedések ethikája. Valóban, gróf Szapáry Gyula meg lehet elégedve politikájával; mert ha Apponyi különb kritikát rajta gyakorolni nem tudott, akkor az megállja a sarat és diadalt fog aratni tovább is ugy a parlamentben, mint az ország közvéleményében.

Hát hiszen ez lehet gróf Apponyi Albert meggyőződése szerint való igaz, ámbár a praesumpczió a mellett szól inkább, hogy a vármegyei közigazgatás államositásának törvényhozási feladata a javaslat 280 paragrafusában kimeritően és hézagtalanul megoldható volt. Ám beszédjének további folyamán, hogy szélsőbaloldali barátait és immár ujból szövetséges társait védelmezze, azt fejtegeti nagy élesen Apponyi, hogy mekkora rossz politika volt az a kormány részéről, az országgyülés utolsó ülésszakában egy 280 paragrafusos törvényjavaslattal lépni a ház elé; hiszen — ugymond — ekkora anyaghalmaz egyenesen reácsalhatta a reform elvi ellenzőit az agyonbeszélés terére! Miért nem terjesztett a kormány oly javaslatot a képviselőház elé, mely 25—30 paragrafusban röviden megoldotta volna az elvi kérdést s az átmenet főbb problémáit? Huszonöt paragrafust bajosabb agyonbeszélni, mint kétszáznyolczvanat.

KÜLÖNFÉLÉK.

Merénylet. Laptársunk a „Kr. Ztg“ tegnapi számában egy Reichenbergből és egy Bécsből keltezett sürgönyt közöl, melyek szerint Ő Felsége apostoli kirá-

---

vettem azokat magamhoz. Kész is vagyok értök megfizetni.

— Hja, most már késő. Fizette volna meg előre a borok árát a gazdának, mielőtt az jelentést tett. Most már kikerülhetetlen a büntetése.

— Hátha mégis!? Gondolja meg fő-fő fiskális uram.

— Nekem nincs mit meggondolnom.

— No hiszen, tudom én azt, hogy sora van az ilyesminek. Majd betekintek ide holnap. Tudom, hogy megváltozik holnapra irántam a fiskális ur véleménye. Be is nézek ilyentájon, nehogy valamiképen törvényszék elé állittasson. Ne vonja meg addig is tőlem azt a drágalátos paroláját!

Hamiskás alázatossággal vágott egyet a tenyerembe s azzal távozott.

Legutoljára ejtett szavaival nem voltam egészen tisztában. Nem is értem rá törni a fejemet rajtok. Sok dolgom volt.

Mikor azután este haza mentem, otthon nagy meglepetés várt reám.

Egy pompás vadászfegyver állt az asztalomon.

Senki se tudta megmondani, hogyan került az oda? Az ablak nyitva volt az utcza felől. Valakinek azon át kellett oda csempésznie a nehéz tárgyat. Szerencse, hogy nem vittek el helyette cserébe semmit. Figyelmesen kezdtem vizsgálni a fegyvert, s a mint a szijjára tekintek, azon csodálkozásomra egy tiz évvel azelőtt kirabolt földbirtokos nevét láttam kihimezve. Tisztán emlékeztem rá, hogy a lőfegyverét is elvitték.

Törtem a fejemet rajta, hogy ki tehette a fegyvert az asztalomra s mi ok vihette rá, hogy a rablott jószágot épen hozzám juttassa?

Másnap megjelent nálam a csikós, nagyon önelégült arczot vagdalva.

— No ugy-e, fiskális uram! — szólt, a bajuszát pödörgetve. — Ügyesen tudja a vén csikós a dolgát elintézni? Most már csak nincs több sorom, vagy mi?

— Csak nem kigyelmed tette azt a lőfegyvert az asztalomra.

— De biz én.

No akkor, ha eddig csak egy sora volt, lesz most már három. Egy, a miért bort lopott, egy a miért meg akart vesztegetni és egy a miért kigyelmed rabolta ki tiz évvel ezelőtt! azt a földesurat, a kinek a neve rajta van a fegyver sziján.

— Csak nem komolyan mondja a fiskális ur?

— Biz' én azt komolyan mondom. Nem is távozik el innét többé, a mig csak a vizsgálaton át nem esünk.

— Tyhü, az árgyélusát, uram! Nagyot fordult akkor a világ. Ezelőtt azért csuktak le bennünket, hires pásztorembereket, ha nem ajándékozgattunk a fiskális, meg a csendbiztos uraknak, most meg még, azért is bajba keveredünk? El kell veszni az országnak, mert hát tél- viz idején miből él meg a szegény ember?

M. L.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lyunk ellen Csehországban egy merénylet lett volna tervezve, mely azonban nem sikerült. — A tett elkövetésével ifju cseh fanatikust esetleg gyermekeket gyanitanak. A merénylők egy hidat akartak szétrobbantani, melyen ő felsége átkelt. — A robbanás azonban előbb következett be és akkor is nagyon csekély mértékben. Mi fentartással közöljük e hirt és reméljük, hogy a saját értékére leszállitva, semmi sem történt.

Templomi zene. *Holnap, Ő Felségének apostoli Királyunknak nevenapján* pont 10 órakor a szt.-Ferencz rendiek templomában ünnepélyes nagymise tartatik nagy segédlettel. A kath. egyházi zenekar Jaschik Gyula regenschori vezetése alatt a nagymise alatt előadja: „Te deum laudamus," ének- és zenekarra irta Führer Róbert. Ünnepi mise F.-durban ének solo- és zenekarra irta Jaschik Gyula. Az evangeliumhoz: „Esto mihi protectorem" sopran és gordonka soló orgonakiségérettel, Weisz L.-től. Az offertoriumhoz: templomi ária a XVI. századból Alexander Stradellatól tenor-solo orgonakisérettel. Végül: „Tantum ergo" ének, hegedü solo és zenekarra Klosch A.-tól. a solóban Binder Jenő tanár ur a tenort, Jachsik Brigitta urnő a soprant énekli, Krause Miksa ur a hegedüsolót és Ludwig József ur a gordonka-solot játsza.

Kitüntetések. A temesvári kiállitáson következő brassói iparosok tüntettek ki: Ezüst kiállitási éremmel, Fleischer M. és társa élelmi szerekért, italokért, az első brassói eczetszeszgyár Vogt és Eitel. Tisztelet oklevéllel: Scherg Vilmos és társa. Bronz állami éremmel: Leonhardt F., Tellmann; Thalmayer és társa posztó gyárosok. Bronz kiállitási éremmel: Günther Adolf posztós. Elismerő okirattal Seimen Péter asztalos. Arany éremmel Widmann Alfréd két szép takarék-tüzhelyért és Benhardt Rezső lakatosok. Ezüst állami éremmel Copony Márton papirgyáros. Ezüst kiállitási éremmel: Markó Imre.

Kinevezés. Dr. Grünfeld Móricz ur, jelenleg a fogarasi kir. járásbiróság mellé beosztott aljegyző — biztos forrás szerint — a brassói kir. törvényszék mellé aljegyzőnek lett kinevezve.

Emke közgyülés. Az Emke holnapi közgyülésén Maros-Vásárhelyen — mint értesülünk — a brassói fiókot Koós Ferencz, Lázár Gerő, Skita Mihály és Nagy István fogják képviselni.

A brassói magyar protestáns nőegylet közvacsorával egybekötött zártkörü tánczestélye ma lesz a „Central Nro 1." termében. Hisszük, hogy ez estély egyike a legkedélyesebbeknek lesz. A rendezőség a legnagyobb mérvü előkészületeket tette meg arra nézve, hogy az estély minden tekintetben sikerült legyen. Reméljük, hogy e város összmagyarságával ma még találkozunk.

A városi zenekar holnap vasárnap az Európa szállodában hangversenyt tart.

Ovodáink. Az Emke-óvodák látogatása szeptember havában a következő volt: A belvárosi óvodába járt 40 fiu és 24 leánygyermek, összesen 64; pontosan járt 57, időszakonként 7. A bolonyai óvodába járt 21 fiu, 18 leánygyermek, összesen 39; rendesen járt 37, időszakonként 2. A két óvodába járt összesen 103 gyermek.

Az Első erdélyi bank utóbb tartott gyülésében gróf Nemes János ajánlatára Schnell Károlyt, városunk legtekintélyesebb ügyvédjét választotta elnökének. Ezen választás és annak megtörtént elfogadása ujabb biztositékot nyujthat az érdekelteknek az intézet biztonsága és életképessége iránt.

Zay és **Kaiser** országyülési képviselő urak már városunkban vannak. Holnap fogják beszámolóikat a szász néppárt nagy gyülésén előadni. Ugyanekkor számol be Filtsch W. József ur.

Tánczmulatság. A brassói iparos ifjak egyletének zászló-bizottsága az egylet zászlóalapjának gyarapitására f. október hó 10-én (jövő szombaton) az „Európa" disztermében őszi tánczmulatságot rendez, melyre a meghivók már szétküldettek. Az iparos ifjak eddigi ilyen mulatságaiból itélve, hisszük, hogy közönségünk ismert jóakaratu pártfogását ezuttal sem vonja meg tőlük.

Hesshaimer J. L. & A. brassói czég további fennállása immár biztositva van. Mint egy nekünk beküldött körözvényből látjuk, ifj. Hesshaimer Adolf az 1843. óta fennálló üzletet cselekvő és szenvedő vagyonával átvette, a régi czég alatt tovább folytatja, maga mellé véve Taag Frigyes urat, ki szintén már 26 év óta van az üzletben alkalmazva. Csak azt kivánjuk, hogy az ifjabb az idősb Hesshaimer Adolf nyomdokában haladjon.

Székely iparfelgyelő. Marostorda, Csik és Háromszékmegye főispánja a székely ipar emelése tárgyában Baross minister ő excellentiája által Budapestre hivatván, azon óhajt fejezték ki, hogy a 3 székely megye részére egy külön iparfelügyelő neveztessék ki, ki egy a 3 megye valamelyik székhelyén legyen köteles lakni. A miniszter legközelebb határozni fog.

Elgázolások. Utolsó lapunk zártakor egyszerre két elgázolás is történt a városban. A 47. sz. bérkocsi kiadóhivatalunk előtt tapossott el egy leánykát, mig a Lópiaczon hir szerint egy uri fogat egy vén anyókát, pedig nem volt hetivásár és még nem jár a Kolostoruttczában a gőzmasina. Rendőrségünk mindkét esetről értesülve van, mert in flagranti vett róla tudomást. Mi csak szigoru büntetést kérünk a szerencsétlenség okozóira, nehogy elbizakodjanak a gyorsan hajtani szerető urak és kocsisok.

Szülőgyilkos. Lurtz, ki szüleit meggyilkolta, tegnap szembesittetett Vaszulkoi Nikoláj méhkertészszel, a kinél a tett elkövetése után 15 napig — mint napszámos — tartózkodott. A gyilkos és Vaszulkoi beismerték, hogy a gyilkosnak Vaszulkoinál történt tartózkodása bejelentve nem lett és Vaszulkoit, ki ellen különben a vizsgálat valószinüleg külön is ki fog terjesztetni — egyelőre a bejelentési hivatal által 50 frtig büntettetett meg. Lurtz, a gyilkos, tettét a vizsgálóbiró előtt beismerte, mi megbánást sem tanusit és ugy látszik beszámithatlan is, vallomásai erre vallanak és valószinü, hogy agya némi átváltozáson mehetett át, mert mint a homlokán látható, beforrt nagy seb igazolja, Lurtz 8 éves korában a lóról leesvén, erős ütést szenvedett fején.

Vasbutorgyár. Bukaresten egy nagy gyártelep fog legközelebb felépülni. Mint halljuk, Grünfeld Julius ur, ki jelenleg atyjának Grünfeld Salamon brassói lakosnak azugai üveggyárát vezeti, nagy vasbutorgyárat épit Bukarestben és mig Grünfeld Adolf ur az azugai üveggyárat fogja vezetni, addig Grünfeld Julius ur a vasbutorgyár élére áll.

Hibaigazitás. Lapunk mult száma „A csángó vértanuk szobrának leleplezési ünnepe" czimü czikkébe egy értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, a mennyiben Koós F. kir. tan. ur emlékbeszédében (37. sor alulról) az őszinte szó helyett szinte állott, mit ezennel helyreigazitunk.

Zárt mellü, vállon nyitott ing. A magyar ipar és kereskedelem emelkedő stádiumát kétségkivül legjobban jellemzi a szabadalom terén észlelhető versengés. Igy például: alig hangzott el a gombnélküli ing feltalálása, már is akadt egy eszes konkurrens, a ki az ingeket pláne egészen zárt mellel késziti. Első hallásra kicsinyesnek látszik talán egy vászonalkotmány szerkezete, de közelebbről megvizsgálva, oly értéket tulajdonithatunk neki, mint egy komplikált szerkezetü gépnek. Jól tudjuk azt, hogy az ingnek gyakori begombolása folytán egyrészt gyorsan piszkolódik, másrészt pedig a gomblyukak kiszakadása következtében idő előtt haszonvehetetlenné válik. Mindeme kellemetlenségek elháritását czélozza a Frisch Ignácz fővárosi kereskedő által feltalált ing. Az eféle zárt mellü ingnél természetesen a meghülések is ritkábbak lesznek, mivel a mellrész még lehajolás alkalmával sem nyilik szét.

Törvényszéki csarnok.

Az Engerlein c. Weber ügy. — Mint olvasóink emlékeznek, a nyáron általános feltünést keltett egy hir itt, mely általánosan beszéltetvén, többen Engerlein által e miatt bepanaszoltatván, megbüntettettek.

A megbüntettek ez itélet ellen fellebbezvén, azok ügye még függőben van.

Az itélet kihirdetése után Weber Károly tudomására jutván az, hogy többen ártatlanul elitéltettek, egyik elitéltnél jelentkezett és készségét jelentette ki, bármikor eskü alatt vallani, hogy a hir igaz, és erről a felebbezéshez leendő felhasználás érdekében közjegyzői okiratot is állitott ki, mely okirat a felebbezéshez csatolva lett.

Ezen okirat kiállitásáért Engerlein rágalmazás czimén panaszt emelvén Weber ellen, mult hó 28-án tartatott meg az utolsó tárgyalás.

Ezen tárgyalás azzal vette kezdetét, hogy kihallgattatott Rátky ezredes, ki vallomása szerint a tényről mit sem tud.

Második tanunak Révai tanuló hallgattatott ki, a ki már egy izben S.-Szt.-Györgyön kihallgatva vallotta, hogy ép akkor lépett be az uszodába, mikor az uszoda vizéből egy tiszti sapkát kihalásztak.

Tanu most tagadja, hogy jelen volt és azt állitja, hogy S.-Szt.-Györgyön neki a felvett jegyzőkönyv fel nem olvastatott.

Harmadik tanu volt Bidló városi kertész, ki állitólag Reich Gyula albiró ur és Langer végrehajtó ur előtt a tényt ugy beszélte volna el, mint szemtanu.

Bidló az vallotta, hogy ő Webert látta az uszodában, de tagadja, hogy egyebet tudna és hogy egyebet mások előtt beszélt volna.

Védő ügyvéd dr. Weisz Ignácz kéri Reich Gyulát azonnal kihallgatni és Langert megidézni Bidlóval leendő szembesitést végett mit az eljáróbiró megtagadott.

Védő felhozván, hogy fel kell téteIeznie, miszerint az előzetesen feladott tanuk kihallgatásukig befolyásoltatnak, ezuttal négy ténytanut magával hozott és azok kihallgatását kéri. Vádló képviselője, dr. Papp Arpád ezt ellenzi, mert a kihallgatás az ügy huza-vonását czélozná, mire az eljáróbiró a tanuk kihallgatását mellőzte. Védő által elhozott egyik tanu, Mitok Constantin azonban mégis kihallgattatván, ez azt vallotta, hogy ő látta, a mikor a nyáron a kérdéses időben egy főhadnagy teljes tiszti ruhában az uszoda vizéből tetőtől talpig vizesen kijött.

Ezen tanu megesketését, is az eljáró biró mellőzte.

Ezután vádló ügyvédje kéri az addig kihallgatott tanuk megidézését és megesketését, mihez védő ügyvéd is hozzájárul, a biró azonban ezen megesketést is mellőzi.

Vádló ügyvédje kéri annak igazolásául, hogy a védelem részéről történik befolyásolás, Mandofszky fodrász kikallgatását, mihez védő ügyvéd is hozzájárul, de kéri egyuttal elhozott tanuit bár arra kihallgatni, hogy ezekre is mily presszió gyakoroltatott, pláne már előbb kihallgatott tanuk által is

Mindezeket az eljáró biró mellőzte.

Ezután védő több rendbeli körülmény felsorolása után az eljáró birót magát kifogásolván, az ügyet más biró kiküldése végett a felettes birósághoz felterjeszteni kérte.

Az eljáró biró magát érdekeltnek és elfogultnak nem tartván, az itélet kihirdetéséhez fogott és midőn az itélet hirdetés bevezetését elmondta, védő a jelenvolt hallgatósághoz fordulva, felhivta ezt, hogy az egész tárgyalás menetéről és arról, hogy a biró a védelemre fel sem hivta őt és a védelemre alkalmat sem adott s igy kezdett hozzá az itélet hirdetéshez — részére bizonyitványt adjon és azzal védő kijelentvén, hogy miután a védelemre alkalom nem adatott és igy megakadályoztatott, tehát a védelem fölösleges, jelenléte is fölösleges.

Erre védő és a hallgatóság eltávozván behivatott az addig a tárgyalási szobában jelen nem volt Weber és előtte kihirdettetett az itélet, mely szerint 14 napi fogházra és 10 frt birságra itéltetett, mely itélet ellen Weber felebbezését azonnal bejelentet

—

Szept. 30-án tárgyaltatott szász-hermányi Duczu Juon ügye, a ki lopás és okirathamisitásért helyeztetett vád alá. 1885-ben két ló elveszett a hermányi rétről és hirét sem hallották addig, mig egyszer az egyik oktalan állat egy éjtélen hazakerült régi gazdája portájára. Persze ujabbi gazdája utána ment és kérdőre vonatott, hogy a lovat honnan szerezte Ezen a nyomon épen a gazdát kellett kivallatni, mig a sor Duczu Juon személyében kulminált és fennakadt. Igy hát őt tartották a lovak elinditójának, de ő tagad s azt állitja, hogy a lopott lovakat nem látta, egészen más lovakat adott el. Nem lehetett a lovak azonosságát konstatálni és igy Duczut a biróság fölmentette.

—

Braunekker Albert vállalkozó megharagudott Mikulini Péternére, mert ez följelentette, hogy tőle egy ládát tele holmival elszállitott passzus nélkül. Erre Braunekker sem hallgatott, hanem irt Szurdukra, hogy ott nem veszett-e el valaha valami gyémántos fülönfüggő. Igy aztán kiderült, hogy 1890. májusban nagy szerencse érte Mikulininé szül. Marusán Annát, mert egy 700 vagy 800 frtos gyémántos fülönfüggőt kapott az országuton s azt férjével és Braunekkerrel együtt épen Brassóig hozták. Itten helybeli Krauter János óráshoz vitték és ez Bittermann Adalbert ékszerészhez. Ezek titkon összejátszottak és Braunekkertől, a ki az eladást is elvállalta, megvették 60 frtért. Bittermann adott 60 frtot Krauternek. De Bittermann 340 frtot kapott Bécsben a függőért. Igy derült ki a titok, és igy tudta meg Br. Józsika Samuné, szül. br. Józsika Irén, hogy a függője milyen nagy seftekre szolgált. Legtöbben tagadtak — de egymás elleni vallomásuk alapján a biróság elitélte és pedig Braunekkert és Mikulini vállalkozókat 2—2 havi fogházra, Mikulini asszonyt 14 napra, Krauter órást és Bittermann ékszerészt pedig tulajdon elleni kihágás miatt 40—40 frt összbüntetésre, Egytől-egyig felebbeztek ez enyhe itélet ellen.

Közgazdaság.

—

Bukaresti képviselőségünk.

A kereskedelmi m. kir. miniszter ur Aronsohn Henrik és Jenovitz Alexis urakat megbizta a budapesti kereskedelmi muzeum bukaresti képviselőségének szervezésével és a képviselőség legkésőbb f. é. október 26-án szervezve lesz.

T. iparosaink tájékoztatására megjegyezzük, hogy a nevezett képviselőség szolgálatait már most vehetik igénybe. A szervezésre kitüzött határidő inkább csak a mintaraktár berendezésére vonatkozik. De az uj képviselőség már most is abban a helyzetben van, hogy a magyar iparosokkal és kereskedőkkel összeköttetésbe léphessen és részükre üzleteket közvetitsen.

A képviselőség „Alexis Jenovitz & Comp." név alatt lett bejegyezve az illetékes román kereskedelmi törvényszéknél. A czég egyik tagja, Aronsohn Henrik ur, a ki egy brassói szállitó czég tulajdonosa, hosszabb idő óta összeköttetésben van Romániával; Jenovitz Alexis ur pedig már tizenhat év óta egy bukaresti bizomány-üzlet tulajdonosa. Az uj képviselőség tehát a helyi viszonyokat teljesen ismeri.

—

„Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank" részvénytársaság.

Az „Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank" részvénytársaság, melynek szükségességét mi is anynyira hangoztattuk s melyet már a kezdeményezés csirájában is örömmel üdvözöltünk: tényleg megalakult s októker 1-én müködését is megkezdte.

A ki az erdélyi részek gazdasági viszonyaiba csak némileg is beavatott, az tudni fogja, hogy mit jelent egy specialis magyar alapokon nyugvó és magyar gazdasági érdekeket istápolni hivatott jelzálogintézet alakulása Kolozsvártt. — Tekintve Magyarországnak par excellence földmivelő jellegét és azon szükségletet, melyet a föld rationális müvelése, annak jókarban való tartása és gazdasága fölszerelése involvál: feltétlenül nélkülözhetlenné teszi jelzáloghitelintézetek létesitését, melyeknek olcsó kölcsön nyujtása által a gazda közönségnek mindenkori hathatós segitségére és támogatására kell állaniok.

A magyarországi részeknek ezen rég felismert szükségletét talán ki is elégitik az ország fővárosában létesült ilynemü intézetek, de nem az erdélyi részekét. Hiába tüntették el vasut és posta a geografiai távolságokat, ezek mégis csak a közvetlen közelből nyerhető az azokba való betekintés és azoknak helyes felfogása csak ugy képzelhető, ha az illető hitelintézet ott a helyszinén müködik, ha érdek szálai abban a földben gyökereznek és ágaznak el, melyet segélyezni hivatásául tüzte ki, hogy kezét ugy szólva annak a földnek üterén tartva, vérkeringésének, életképességének, életerejének minden mozzanatáról közveten tudomást, hamisitatlan benyomást szerez.

Ezért üdvözöljük mi örömmel az Erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank létrejöttét, mert bizunk benne, hogy hivatását igy felfogva, erősitésére fog szolgálni annak a földbirtokos közönségnek, mely eddig kicsiny vidéki hitelintézetek nyomasztó és pusztitó hatásu kölcsöneire lévén utalva: mindinkább gyöngültek, birtokaiktól lassanként megfosztattak.

De nemcsak a földbirtokos közönség javát van hivatva szolgálni ezen jelzálogbank, hanem elsőrangu tényező szerepét van hivatva játszani a nagyobb vidéki városok fejlődésének történetében is. Mert nemcsak földbirtokra és házakra nyujt kölcsönt, hanem ugynevezett épitkezési kölcsönöket is. A meglévő telekre és beterjesztet épitési tervre ugyanis megszavazza már a kölcsönt s az épitkezés haladásának arányában folyósitja is a kölcsönt részletekben. Az épitkezés ilyen támogatásban részesitve, képzelhető, hogy az épitkezési kedvet mennynyire fogja emelni. Az ilyen hitelnyujtásnak köszönheti nagyrészben Budapest majdnem varázsütésre keletkezett palota sorait s reméljük, hogy Kolozsvártt is el fognak tünedezni lassanként a viskószerü épületek és roskatag házacskák, melyek gyakran a legszebb területek és előkelő utczák képét rutitják el. — Igy aztán Kolozsvár külsejével is imponálva tényleg el fogja foglalni azon helyet minden magyar ember és külföldi szemében, mely őt méltán megilleti a főváros után.

A jelzálogbank olyan tekintélyes alaptőkével alakult, mely a legmesszebb menő bizalmat már önmagában is képes felkelteni s müködését a jelzáloghitel nyujtáson kivül a többi szokásos üzletágakra is kiterjeszti. Igy felkarolván a bankok és pénzintézetektől való visszleszámitást, értékpapirokra való előlegezést, takarékbetétek gyümölcsöztetését stb., egyáltalán a pénz helyes és gazdaságos megosztását fogja eszközölni. S igy ezen egyik legfontosabb nemzetgazdasági elvet valósitva meg. nem csak önmaga fog prosperálni. hanem fel fogja virágoztatni az erdélyi és különösen kolozsvári hitelviszonyokat is. — Szivből gratulálunk az intézet vezérférfiainak, kik közt közéletünk legjobbjait ott látjuk s kik fáradságot nem kimélve, létesitették az „Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbankot" — az intézet müködéséhez pedig szerencsét kivánunk.

Brassói piaczi árak.

október hó 2-án.

Buza legszebb	8.—	Kása	4.50
„ közepes	7.50	Borsó	10.—
„ gyenge	6.90	Lencse	16.—
„ elegy	4.80	Paszuly	5.—
Rozs, szép	6.—	Kendermag	9.50
„ közepes	5.80	Burgonya	—.90
Árpa szép	4.50	Marhahus, klgr	—.48
„ közepes	4.30	Disznóhus	—.28
Zab szép	2.40	Juhhus	—.24
„ közepes	2.30	Faggyu friss	—.36
Törökbuza	5.—	Faggyu olvaszt	—.48

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 387/1891 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. járásbíróságnak 1762/1891. sz. a. kelt végrehajtást rendelő és kiküldetést tartalmazó végzése folytán a *brassói előlegező egylet* javára ill. engedményesse *Roemer Jakab* javára *Jakob József és neje* ellen 187 frt 50 krs járulékai iránt elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólag lefoglalt és 471 frt 50 krra becsült ingóságok, u. m. házi butorok és az engedményes által fizetett 245 frt 58 kr behozatala végett nyilvános árverés utján el fognak adatni.

Mely árverésnek a 7063/1891. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Brassó, belvárosi Felső-Villa utcza 6. sz. a. leendő eszközlésére **1891-ik évi október hó 7-ik napjának délutáni 3** órája hatarideül kitűzetik és ehhez az venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni, a netalán előbbségi igényjók pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az emlitett t.-cz. 111. és 112. §-sai alapján árverezés megkezdéséig érvényesitsék.

Brassóban, 1891. év szeptember 27.

Borsos Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

(128) 1—1

Dr. Pawelka Ernő

Szt.-Mihály-naptól fogva, alsó kapu-utcza 62. házszám *alatt (Woratschek-féle házban) lakik.* (123) 3—4

Fontos, hölgyeknek!

Pauker és Nagy, *az „Angol királyné"-ház* czimezett női divat-czég, Budapest, Hatvani-utcza 15. az Ujvilág-utczával szemben. A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozzák, hogy raktáruk az őszi idényre *Londoni, Párizsi és Berlini női öltözékben eredeti mintái,* neuhütöbben különleges szerint valódi *francia és angol ruha-czikkekből* már teljesen felszerelt, az ízlethelyiség és műterem nagyobbitása által azon kellemes helyzetben vannak, hogy a legkényesebb igényeknek is teljesen megfelelnek és tiszteletteit kérik a hölgyvilág szives látogtását. — Vidéki megrendelések pontosan és kiváló figyelemmel eszközöltetnek. Divatkelmés mintát kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. (117) 2—3

Rendkivül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. *Potentator*-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengéll vagy elvesztett erő visszahelyreállittatik (különöleg ászrevehetetlen, garantirozott általmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerő nyilatkozatai, jegmelegebb orvosi ajánlatok és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairatai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. *Potentator* alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás titokszerűtlenül. Tartalom és származás felismerhetetlen. *Dr. Altmann Károly,* Wien, VII., Mariahilferstrasse 70. sz. Felvilágosló röpiratok kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. (119) 2—15

Kautschuk Stampiglia készitő
LINZ G. M.

Ó-Brassó hoszu-utcza 46. sz. a. a Kammer-féle házban lakik

A bélyegző lemezek készitése és vulkani zálása általam személyesen eszközöltetik, csakis a legjobb Prima-para-kautschukból. Hivatalok stb. részére ajánlok különféle kautschuk-bélyegző szint, fölög fekete okmány szint, angol szinpastákat és kiolthatnan fekete és piros jelzőtentát ruhaneműek részére. (127) 4—3

Az első bécsi vegyi férfi és női ruhatisztitó és ujitó intézet

a legfoltosabb és legrosszabb állapotban levő ruhát megtisztitja, kijavitja és majdnem uj állapotba hozza.

Minden férfinadrág toldás nélkül 5 czentimeterrel hosszabbra nyujtatik.

Ajánlatos a ruhanemüeket 5 kilós esomaghan küldeni

Az árak határozottak és olcsók.

Czim: I. Wiener chemise Reinigungsanstalt Wien II. Praterstrasse 16.

(124) 1—10

Ügynökök

azonnal felvéltetnek mindenütt eladható gyári-drukra való rendelménjek átvételére.

Ajánlatok **HAMACEK F.** *czimére Prágában.* (118) 2—3

AZ

„EXCELLENT"

orsó czérna vételénél, a t. cz. közönség kéretik a valódiságot jelző

(91) 4—4

oroszlán védjegyre

figyelni.

Magas jutalék.

Ausztria Magyarország minden piacozás jeles ügynökök *egy* jó jövedelmező áru eladására keresetnek. Azonnali tevékenységre való készség foljánlnato alábbi czimre: **„MERCURIUS"**

J. DANNBERG,
WIEN, I, Münzfgasse Nr. 7.

(105/3)

Étterem, bor- és kőbányai sörcsarnok!

Van szerencsém értesiteni a mélyen tisztelt közönséget, miszerint a **Hirscher utcza 12. sz. alatt (Gáspár-féle házban)**

étteremmel összekötött bor- és kőbányai sörcsarnokot

rendeztem be s t. szombaton, október hó 3-án a 82. számu gyalogczred zenekarának közreműködése mellett megnyitom.

Kiváló gondot fordítok rá hogy kitünő olcsó konyha, valamint tiszta és jó italok kiszolgálása által vendégeim számát nemcsak szaporitsam, hanem azoknak teljes megelégedését is kiérdemljem. E tekintetben különösen kecsegtető reám nézve azon körülmény, hogy a konyhát nőm — ki a Prezlmeyer-féle konyha megteremtéséről előnyösen ismeretes — maga fogja vezetni, továbbá, hogy italaimat jó és szolid czégektől szerzem be.

Bérlete kosztra ugy a háznál, valamint házon kivül is legjutányosabb áron elfogadok.

Ízletes villásreggeli többféle minőségben 10 kr. Kőbányai sör poharanként 9 kr.

Mindenféle sült adagonkint 20, 30 és 40 kr.

Magamat a t. közönség jóindulatu pártfogásába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Várhalmi Ferencz, vendéglős.

Bor- és sörforrás!

Tisztelettel kivánom a nagyérdemü közönség b. tudomására hozni, hogy folyó October hó 1-jétől fogva a **Lépiaczon az Eichberger-féle házban** lévő vendéglői helyiséget átvettem s azt

Bor- és sörforrás!

név alatt ujonnan rendeztem be. Főtörekvésem leend, hogy izletes és olcsó magyar konyha, tisztán kezelt és jó italok, valamint szolid kiszolgálás által a vendéglőnek megérdemelt jó hirnevet szerezzek s t. látogatóim megelégedését minden tekintetben kérdemeljem

27-kros bazár! Minden étel adagonkint 27 kr.

Tiszta asztali és ó-borok! — Egy pohár sör 7 kr.

„Zóna" villásreggeli 6 kr.

A nagyérdemü közönség, régi és ujabb ismerőseim látogatását az uj izlethelységben is kérve, maradok kész tisztelettel

Kádár András,
vendéglős

Minden ing védjegyemmel van ellátva

Uj és legtökéletesebb találmány!

Az általam feltalált cs. kir. *kisdrálagosan szabadalmazott elől elszárt és vállon nyitott gomb és gomblyuk nélküli*

Férfi- és fiu-ing.

Ez *felülmul* minden más inget, mert *könnyen felcsehető, nem gyűrődik, a gomb nem nyom és a meghálás ki van zárva és mivel sem a mellen, sem a vállon nem gombolódik, a piszkolódtól és a gomblyuk tisztaságtól a mell véve van,* minden más ingnél 10-szörösen tartósabb, tehát ugy ebből, mint az egészség szempontjából *nélkülözhetetlen!*

Minden ing saját védjegyemmel van ellátva.

M minőségü fehér chiffon ing	ára frt 2.—	Oxford ing	ára frt 1.60
D „ „ „ „ „ „	2.40	6—9 éves fiuk számára való ing	„ „ 1.40
R „ „ „ „ „ „	2.79	9—12 „ „ „ „ „ „	„ „ 1.70
Francza kreton „ „ „ „	2.20		

Himzett vagy redős elejü legujabb diratu ing darabonként *50 kreal drágább. A szabadalmazott ingek csakis Schroll-féle chiffonból készittetnek.*

FRISCH IGNÁCZ
férfi- és női divat raktára
Budapest, VII. kerepesi-ut 52.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Az ing csakis nálam a feltalálónál rendelhető.

Minden darabnak egyet fontatok magamnak.

HIRDETÉSEK

fölvétetnek a kiadó-hivatalban: Kolostor-utcza 26. sz. a

Erdély gyógykincse!

„RÉPÁTI"

rendkivül **szénsavdus** és legliszztább égvényes

gyógy-savanyuviz

az égvényes savanyuvizek gyöngye!

Megbecsülhetlen gyógyhatása: a légzőszervek betegségeinél, *vese- és gyomorbajokban,* gyuladásos *hólyagbántalmak* ellen stb.

Legegészségesebb és legéllemesebb borviz.

A savanyuvizek pezsgője!

A *„répáti"* savanyuviz, ezen természetes és tiszta, szerencsés vegyi összetételében páratlan savanyviz-kincs, *minden czéltudatos reának* ugy is mint *élezetü,* ugy is mint *gyógyital,* a belszervezet összes bántalmai ellen a legmelegebben ajánlható.

Vilgforgalomnak örvendő kedvencz ital!

Mint gyógyviz — a nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak 1890. évi 5891/VIII. számu magas rendelete alapján — *hatóságlag ellenőrizve van.* A forristól mindig friss és mintaszerü töltésben naponta érkezik.

Kapható minden neveztetesebb vendéglőben, a füszerkereskedésekben, gyógyszertárakban *és saját szétküldési raktárunban.*

Árak:

Egy 1 literes üveg viz ára 8 kr, egy ½ literes üveg viz ára 5 kr, a „répáti" vignettával ellátott eredeti üvegek cserélése mellett.

Szives figyelmeztetésül!

Valódi „répáti" savanyuvizet tartalmazó minden egyes üvegnél, a dugasz **K. impér Répáti** egészjellel, minden egyes üveg pedig védjegyül „3 tenyér" tartalmazó vignettával ellátva kell legyen. Más vizeknek a „**répáti**" **gyógyviz** törvényes jelvényeivel felszerelt üvegekben való csempészése törvényesen fog üldöztetni.

Tisztelettel:
A „répáti" gyógyforrás kezelője

György József.

(66) 8—8

Brassóban, Weisz Mihály- (régi Széles)-utcza 12. sz. a.

Brassó. Nyomatott a kiadó-tulajdonos KÖZMŰVELŐDES irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.